

Obsah

Úvod	5
PROLOG: 1/ POVAHA MEZINÁRODNÍ POLITIKY	7
I. ČÁST GLOBÁLNÍ POLITICKÝ SYSTÉM	
A. Historické schéma vývoje světového systému	
2/ Premoderní svět	17
3/ Zrod vestfálského systému	28
4/ Evropský koncert	37
5/ Světové války	48
6/ Studená válka	62
B. Systémová rovnováha	
7/ Anarchie a mocenská rovnováha	87
8/ Konflikt, krize, válka	95
9/ Struktura světového politického systému	101
10/ Multipolarita, bipolarita, hegemonie	106
11/ Kolektivní bezpečnost	114
12/ Světový stát	123
C. Aktéři světové politiky	
13/ Stát	129
14/ Národní stát	136
15/ Mezinárodní organizace	143
16/ Nevládní mezinárodní instituce	156
17/ Suverenita států	161
18/ Smíšený systém	167
II. ČÁST POLITICKÝ PROCES	
D. Zahraniční politika	
19/ Národní zájem	177
20/ Doktrína, strategie a techniky	182

21/ Instrukce	191
22/ Státník	201
23/ Racionální zahraniční politika	210

E. Kooperace

24/ Diplomacie	217
25/ Právo a režim	237
26/ Morálka	259

F. Konflikt

27/ Propaganda, špionáž, terorismus	269
28/ Ozbrojený konflikt	279
29/ Válka	289
30/ Kontrola zbrojení a odzbrojení	301

III. ČÁST

Teorie mezinárodní politiky

G. Realismus

31/ Prototeorie	317
32/ Geopolitika	329
33/ Politický realismus a neorealismus	341
34/ Teorie komplexní vzájemné závislosti	349

H. Idealismus

35/ Politický idealismus	357
36/ Funkcionalismus a neofunkcionalismus	365
37/ Teorie komplexní závislosti	370

I. Scientismus

38/ Behaviorální revoluce	377
39/ Teorie rozhodování	382
40/ Systémová teorie	391
41/ Teorie her	396
42/ Rozkvět, či krize teorie?	402

IV. ČÁST

EPILOG: 43/ OD GEOPOLITIKY KE GAIAPOLITICE	409
--	-----

Přílohy

I/ Charta OSN	421
II/ Všeobecná deklarace lidských práv	440
III/ Severoatlantická smlouva	445
IV/ Vídeňská úmluva o diplomatických stycích	448
V/ Slovník základních pojmů	459
Odkazy	485
Použitá literatura	499

MAPY, TABULKY, SCHÉMATA, GRAFY

MAPY

Mapa č. 1: Mocenská centra světa v XVI. století	25
Mapa č. 2: Evropa roku 1810	31
Mapa č. 3: Evropské koloniální říše v roce 1750	35
Mapa č. 4: Britská říše na přelomu XIX. a XX. století	38
Mapa č. 5: Evropa po vídeňském kongresu roku 1815	40
Mapa č. 6: Svět v roce 1908	49
Mapa č. 7: Evropa po I. světové válce	55
Mapa č. 8: Svět v roce 1942	59
Mapa č. 9: Svět v 60. letech XX. století	78
Mapa č. 10: Svět poloviny 90. let XX. století	83
Mapa č. 11: Mackinderova představa světa z roku 1904	334
Mapa č. 12: Americkocentristická projekce	336
Mapa č. 13: Polární projekce světa	339
Mapa č. 14: Pacifickocentristická projekce světa	412

TABULKY

Tabulka č. 1: Mechanismus kontroly v politickém systému	11
Tabulka č. 2: Počet vojáků v armádách mocností, 1470–1660	24
Tabulka č. 3: Počet vojáků v armádách mocností, 1690–1814	33
Tabulka č. 4: Počet válečných lodí, 1689–1815	34
Tabulka č. 5: Počet obětí v největších válkách, 1618 – 1815	36
Tabulka č. 6: Relativní podíl na světové průmyslové výrobě	37
Tabulka č. 7: Vojenský personál mocností	43
Tabulka č. 8: Války mezi členy světového systému v letech 1815 – 1913	44
Tabulka č. 9: Počet padlých a zemřelých na zranění ve válkách evropských zemí, 1815–1914	46
Tabulka č. 10: Podíl na světové produkci v letech 1880 až 1938 (v procentech)	50
Tabulka č. 11: Roční index průmyslové výroby, 1913 – 1938	52
Tabulka č. 12: Tonáž válečných lodí mocností, 1880 – 1914	53
Tabulka č. 13: Stav armád a válečného námořnictva v předvečer I. světové války	54
Tabulka č. 14: Oběti I. světové války	56
Tabulka č. 15: Války mezi členy světového systému, 1914 – 1945	61
Tabulka č. 16: Vývoj zbraní v době studené války	64
Tabulka č. 17: Vojenské výdaje v průběhu studené války	66
Tabulka č. 18: Konzervatismus versus liberalismus v USA	72
Tabulka č. 19: Války mezi členy světového systém , 1945 – 1988	75
Tabulka č. 20: Chronologie dekolonizace	76 – 77
Tabulka č. 21: Břemeno vojenských výdajů, 1979–1989	81
Tabulka č. 22: Dva světové systémy	81 – 82
Tabulka č. 23: Eskalace konfliktu	98
Tabulka č. 24: Rozložení mezinárodních krizí v období 1919 – 1988	99
Tabulka č. 25: Výsledky ozbrojených konfliktů	99
Tabulka č. 26: Mocnosti, 1700 – 1995	103
Tabulka č. 27: Velmocenská rivalita o vedoucí postavení do roku 1989	112
Tabulka č. 28: Mírové operace a dohlížecí mise OSN	116 – 120
Tabulka č. 29: Odlišnost mezinárodních aktérů	130
Tabulka č. 30: Národy v současných státech	140
Tabulka č. 31: Počet státních a nestátních aktérů po roce 1945	144
Tabulka č. 32: Abecední seznam členských států OSN	145 – 147
Tabulka č. 33: Orgány a organizace OSN	150

Tabulka č. 34.: Chronologie západoevropské integrace	151 – 152
Tabulka č. 35: Největší ekonomické jednotky ve světě, 1992	158
Tabulka č. 36: Zdroje síly při jednání hostitelského státu a nadnárodní korporace	159
Tabulka č. 37: Mezinárodní systém: státocentrický a smíšený aktér	168
Tabulka č. 38: Doktríny a strategie USA	189
Tabulka č. 39: Proměna povahy zahraniční politiky	195
Tabulka č. 40: Chování mocenské elity v době krize	209
Tabulka č. 41: Racionalita v zahraniční politice	214
Tabulka č. 42: Ekonomické sankce podle typu aktérů a cílů	234
Tabulka č. 43: Mezinárodní režim lidských práv	250 – 251
Tabulka č. 44: Místa azylu a místa útěků	253 – 255
Tabulka č. 45: Oficiální rozvojová pomoc vybraných zemí OECD a OPEC	263
Tabulka č. 46: Cíle donátorů při dvoustranné ekonomické pomoci	264
Tabulka č. 47: Mezistátní války podle typu aktérů, 1945–1988	282
Tabulka č. 48: Počty testů jaderných zbraní, 1945–1995	285
Tabulka č. 49: Vojenské výdaje mocností po studené válce	286
Tabulka č. 50: Vojenské kontrakty v USA roku 1994	287
Tabulka č. 51: Obchod se zbraněmi, 1991–1995	288
Tabulka č. 52: Války mezi státy, 1816–1988	290
Tabulka č. 53: Frekvence sporných témat ústícih ve válku	290
Tabulka č. 54: Občanské války, 1816–1988	299
Tabulka č. 55: Občanské války a intervence, 1945–1989	300
Tabulka č. 56: Hlavní multilaterální dohody o kontrole zbrojení	307 – 308
Tabulka č. 57: Hlavní dohody o kontrole zbrojení mezi USA A SSSR (státy SNS)	309 – 311
Tabulka č. 58: Ideologické rozdíly	326
Tabulka č. 59: Teorie mezinárodní politiky	404
Tabulka č. 60: Velké ozbrojené konflikty, 1989–1995	409
Tabulka č. 61: Představy o budoucnosti světové politiky	411
Tabulka č. 62: Změna bezpečnostního prostředí USA	414

SCHÉMATA

Schéma č. 1: Vnitrostátní politický systém	8
Schéma č. 2: Světový politický systém	10
Schéma č. 3: Bi-polycentrismus od 70. let do konce studené války	73
Schéma č. 4: Konflikt – krize – válka	96
Schéma č. 5: Mocenská pyramida ve světovém politickém systému	104
Schéma č. 6: Multipolární systém evropského koncertu	107
Schéma č. 7: Idea kolektivní bezpečnosti	115
Schéma č. 8: „Kolektivní bezpečnost“ jako konflikt aliancí	121
Schéma č. 9: Světový stát	124
Schéma č. 10: Klasifikace mezistátních organizací	144
Schéma č. 11: Hlavní orgány OSN	149
Schéma č. 12: Procedura spolupráce orgánů Evropské unie	154
Schéma č. 13: Typy regionální integrace	155
Schéma č. 14: Typy mezinárodních sítí	168
Schéma č. 15: Struktura národních zájmů	179
Schéma č. 16: Struktura ministerstva zahraničních věcí USA	192
Schéma č. 17: Rozhodování o zahraničněpolitických otázkách v Ruské federaci	194
Schéma č. 18: „Černá skříňka“ rozhodovacího procesu	203
Schéma č. 19: Rozhodovací politické pole	205
Schéma č. 20: Faktory rozhodování v zahraniční politice	211
Schéma č. 21: Bezpečnostní dilema jako hra	212

Popisování pro Vás pracuje

Schéma č. 22: Formální uspořádání vyjednávání	221
Schéma č. 23: Členění diplomatických tříd a hodností	229
Schéma č. 24: Civilní a vojenská struktura NATO	231
Schéma č. 25: Kapacita jaderných náloží	292
Schéma č. 26: Vztahy ideologií	328
Schéma č. 27: Funkcionální integrace	367
Schéma č. 28: Svět mezi realismem a komplexní závislostí	373
Schéma č. 29: Stát jako aktér	383
Schéma č. 30: Schéma vztahů v systému	394
Schéma č. 31: Matice hry s identickými zájmy	397
Schéma č. 32: Matice hry s protikladnými zájmy	398
Schéma č. 33: Matice hry se smíšenými zájmy	399
Schéma č. 34: Věžňovo dilema	400
Schéma č. 35: Hra na kuře	401

GRAFY

Graf č. 1: Sovětsko-americké vztahy	68
Graf č. 2: Počet vládních a nevládních organizací, 1816 – 1990	79
Graf č. 3: Rozložení mezinárodních krizí v období 1919 – 1988	97
Graf č. 4: Možné interakce při růstu počtu států	108
Graf č. 5: Pravděpodobnost a důsledky války v různých strukturách	110
Graf č. 6: Indiferenční mapa volby „dělá, nebo mášlo“	185
Graf č. 7: Korelace mezi dodávkami zbraní a kooperací adresáta s dodavatelem	265
Graf č. 8: Akty mezinárodního terorismu, 1975 – 1995	277
Graf č. 9: Dohoda START II	306
Graf č. 10: Ziskový vektor hry s identickými zájmy	397
Graf č. 11: Ziskový vektor hry s protikladnými zájmy	398
Graf č. 12: Ziskový vektor hry se smíšenými zájmy	399

365 dní v roce (ta bez svácní).

Výzkumný ústav
VICTORIA PUNTSCHOW
Křesťanská 30, 118 00 Praha 1
v spolupráci s editorem vydání
Časopis mezinárodních vztahů
Vydává se 1. 11. 20 Praha 1
v roce 1977

Ústav mezinárodních vztahů

KADAS - AFDL, s.r.o. VITKOV

118 00-7187-01-1

ČESKÁ
AVIATA
KOOPERATIVA

